

PROPRIETAR - DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Și șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
invoială

Unitatea

Foaie bisericească - Apare în fiecare Sâmbătă

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

„Dreptate și omenie“

— Porunca de căpetenie pentru țaria neamului în zile grele —

Ca președinte al consiliului de miniștri, d. C. Argetoianu făcuse țării, nu de mult, o mare promisiune. Una care trece drept „revoluționară“. S'a legat, adică, solemn și public, că va da guvernării sale lozincă hotărâtă de a face „mai multă dreptate și omenie“.

Cuvântul a trezit, în largul țării, un răsunet neobișnuit. A fost primit cu adevărat entuziasm. Semn că se simte mare nevoie de pacea. Că lumea dorește cu dor nestins această vrajă miraculoasă. Mai ales în vremuri de încercare ca cele de acum. Atunci când în jurul nostru lumea se clatină — cum comentează în „Timpul“ d. Liviu Rebreanu — când tuturor se cer jertfe din ce în ce mai multe, când trebuie să se realizeze și să se potenteze cea mai deplină comunitate națională în disciplină și ordine — dreptatea și omenia sunt într'adevăr cheagul cel mai puternic de cimentare a blocului românesc pe care nici o lovitură să nu-i poată atinge sau zdruncina. În dreptate și omenie orice greutate se îndură cu împăcare, nedreptatea și lipsa de omenie slăbesc toate avânturile și toate bunăvoințele. — Desigur însă că un simplu slogan, fără o aplicare practică, n'ar fi în cele din urmă decât o decepție mai mult. Tocmai de aceea primul ministru a făcut legământ public să asculte, să cerceteze și să sancționeze efectiv nedreptățile și neomeniile ce i se vor aduce la cunoștință“.

Guvernul s'a schimbat, ieri. Primul ministru nu se mai cheamă C. Argetoianu, ci G. Tătărescu. Adevărul însă nu se schimbă. A rămas și va rămâne același. Dacă vrem să trăim, dacă vrem să biruim mai ales încercările excepționale în fața cărora stăm, trebuie să facem dreptate, tot mai multă dreptate și tot mai multă omenie. — Suntem siguri prin urmare, că noul guvern se va simți obligat să respecte pe deantregul și să împlinească legământul făcut țării de către cărmuitorii de ieri.

În această nădejde ne permitem să venim în ajutorul noului guvern, semnându-i câteva nedreptăți care, cu cât sunt mai vechi, cu atât dor mai tare. — E vorba de *Biserica românească unită cu Roma*, biserica lui Inochentie Micu, care a trezit la conștiință națională neamul românesc de pretutindeni, poartătoare și astăzi a unui milion și jumătate de români cari la altarele ei învață credința, omenia și dragostea de neam. — Până astăzi, această biserică este în suferință și strigare de dreptate n'a fost auzită. Până astăzi fiii ei au sufletul plin de amarăcune pentru umilițiile și necazurile ce îndură Biserica lor și a părinților lor.

Nu le vom înșira aci pe toate. Vom pomeni câteva, care sunt mai supărătoare.

Cu prilejul serbărilor naționale, Biserica unită este umilită, pusă în rând cu minoritarii. Ea a plâsmuit sufletul și conștiința românească de pretutindeni; totuși Statul român refuză să-i dea aceleași onoruri civile românești de care are parte Biserica ortodoxă. — Umilire nedreaptă!

Statul este darnic cu biserica ortodoxă, — și bine face; — este însă foarte sgârcit când e vorba de ajutorarea celei unite. Pretutindeni, în orașe și târgușoare, se ridică una după alta „catedrale“ ortodoxe de toată frumusețea; toate din bani publici, dați de ministere, de județe, de comune; chiar și în regiuni unde sunt ortodocși puțini și banii publici se strâng în cea mai mare parte din dajdiile uniților. Bine și frumos. Noi însă, uniții, nu reușim să căpătăm nici măcar un locșor de biserică, în orașe unde avem credincioși mulți, cari altfel se risipesc și cad pradă sectanților. În București, și în Sibiu, și în alte centre, s'a dat teren de biserică tuturor confesiunilor minoritare, nouă, românilor uniți însă — nul întrebăm de ce? Ce dreptate-i asta?

Din an în an sporesc instituțiile și așezările bisericii ortodoxe. Se înființează eparhii noi, și sute de parohii. Se înzestrea din prima zi toate. Chiar și acolo unde nu există credincioși ortodocși și unde așezarea se face în nădejdea celor ce vor trebui să vină cumva, cândva. — Noi? Abia obținem câteva parohii la an. Nici măcar pentru regiunile dela graniță, unde înființarea lor este un interes național lesne de înțeles!

Și printr'un neînțeles joc al întâmplării, Statul se grăbește să sară în ajutorul bisericii ortodoxe mai ales în ținuturile cu populație omogenă unită! Așa cum e Maramureșul, de pilda. Numărul credincioșilor ortodocși aici e dispărent. Totuși, nu s'a înființat o nouă vladie ortodoxă în Moldova ori în Basarabia, ci tocmai în Sighet. Această nouă eparhie a căpătat cu anticipație o zestre de imobile, pământ și păduri, din cele mai frumoase. Mai mult, de dragul ei, se zice, liceul de stat „Dragoș Voda“ a fost transformat în unul confesional ortodox, deși majoritatea sdrobitoare a elevilor sunt uniți! — Ce o fi însemnând această curioasă dragoste a Statului? Este aci „dreptate și omenie“?

În același timp, vladicia noastră dela nord nici azi nu e înzestrată deplin. — Mai mult: ni s'a luat și ceea ce am avut pe sfântă lege și dreptate: toată partea ce ni-se cădea din bunurile fostei „Universități săsești.“ Toata,

și partea noastră, s'a dat mitropoliei dela Sibiu — Se cheamă aceasta „dreptate“?

Dar mănăstirile? — Cele ortodoxe se înzestreză tot mai bine, cu pământuri și păduri întinse. Lăudăm și ne bucurăm. — În același timp însă, călugării noștri, urmașii lui Samuil Clain și a celorlalți „smeriți ieromonahi“ cari au aprins făclia crezului românesc, nu capătă un vreasc măcar să-și încălzească chilii reci, în care se roagă și muncesc pentru neam!

Să mai pomenim că nu avem nici până astăzi o facultate de teologie în România? Să întrebăm care e numărul preoților noștri militari raportat la numărul soldaților uniți? — Lăsăm. Prea s'ar lungi pomelnicul. Și, poate, e bine să le lăsăm pe rând.

În tot cazul, privim în fața noului guvern cu nădejde nouă. Îl rugăm să ne facă dreptate. Nu interesul nostru o cere: ci binele țării și al neamului!

Pomenirea lui Augustin Bunea

Impitnindu-se trel decenii dela moartea unuia din cele mai reprezentative figuri de luptător a vechiului Ardeal, precursor prin intransigența naționalismului său luminat precum și prin caracterul profetic al atâtor cuvântări a sale, al unității politice de astăzi, canonicul Augustin Bunea, una din valorile permanente ale istoriei și oratoriei românești, găsim cu cale să desprindem din lucrarea mai întinsă ce urmează să-i închine pâr. canonic I. Georgescu dela Oradea, cele ce urmează:

La Aiud, în 1907

La Aiud, reședința de pe vremuri a județului Alba, se țineau adunările consiliilor județene, așa numitele „congregații comitatense“, uneori cu puncte multe și importante. Astfel la 27. 3 1907 cetim că erau 141 de puncte în programul adunării. Dintre fruntașii români, dela Blaj, la această adunare găsim pe canonicul Gavrilă Pop, Augustin Bunea și Isidor Marcu; pe profesorii I. F. Negruțiu și Dr. I. Rațiu; pe Iuliu Brut Hodoșiu, directorul băncii „Patria“ și pe Iuliu Mantu, atunci avocat al mitropoliei din acest oraș și deputat în parlamentul maghiar.

Județul Timiș trimisese tuturor județelor din vechea Ungarie o adresă pentru intensificarea limbii maghiare. Această adresă e combatută cu energie de Român. Cel dintâi care ia cuvântul împotriva ei e canonicul Gavrilă Pop. Lui îi răspunde Fogarasi Albert, profesor la colegiul calvinist „Bethlen“ din Aiud, aducând multe învinuiri neîntemeiate Românilor. Pentru respingerea acestor învinuiri, se ridică Augustin Bunea observând: Cât de mult se deosebește Fogarasi Albert, vrăjmașul de acum al Românilor de acel Fogarasi István care, în 1648, sub ocrotirea lui Barsay Ákos, banul Lugojului și Caransebeșului, traducea în româ-

nește Catehismul Palatin (din Pfalz) și de Ioan Papp alias Precup de Fogaras (Fogarassy) de care vorbește principele ardelean Mihail Apafi în 1689 și care a fost și s'a socotit Român.

După această observație privitoare la numele adversarului — nomen est omen — Bunea arată că, deși pe aceste plaiuri s'au perândat atâtea neamuri: Goți, Huni, Gepizi, Avari, Slavi; totuși numai două au rămas și stăruiesc: Românii și Ungurii. Aceste două popoare își iubesc foarte mult limba.

Înșiră apoi jertfele de sânge ale Românilor, dovedind astfel netemeinicia învinuirii că acest neam nu-și iubește țara. Pe timpul principilor calvinești ai Transilvaniei Românii aveau limba și literatura lor înfloritoare. Aveau chiar patroni între fruntașii calvinești ca: Forró Miklós și Geszti Ferencz. Fogarasi Albert spune că vrea binele Românilor când le cere să învețe ungurește.

Câtă rătăcire!

Deși 90% din populația acestui județ e românească, totuși nu există nici un slujbaș român; chiar dacă s'a prezentat vre-unul cu toate titlurile și diplomele universitare, el n'a putut fi nici pretore (administrator de plasă). Să nu făgăduiască, deci, al de Fogarasi Albert ceea ce nu pot da: slujbe de Stat ori de județ. Nu sunt asemenea slujbe nici pe câmpia cea mare a Ungariei (Alföld).

Și să nu vorbească de revoluția țărănilor din România. În Ungaria nu e mai bine. Anual emigrează sute de mii de țărani volnici, neavând cu ce trăi acasă. S'a amenințat chiar cu grevă agricolă, încât era vorbă să se aducă ostași din armata comună (cu limba de comandă germană, în deosebire de Apărarea națională sau honvéd cu limba de comandă maghiară) să facă secerișul.

Incheie: „Cereți-ne sângele, cereți-ne averea și le dăm; dar când ne cereți sufletul atunci avem și noi cuvânt. Știți bine DVs. că nu este pentru un popor conștient de sine nimic mai scump și mai sfânt decât limba credința, libertatea; apoi fire-am noi, Românii,

precum crede și afirmă d. Fogarasi oricât de stricați, tot nu ne-am înjosit încă până la treapta dobitoacelor, încât să nu ne doară, când cineva se atinge de aceste bunuri mari și sfinte ale noastre. — Poporul român își are religia sa, limba sa, cultura și literatura sa, are poezi celebri, cunoscuți în Europa întreagă și traduși chiar și în limba maghiară; cu un cuvânt, are un suflet format: un astfel de popor nu se lasă terorizat niciodată de d. Fogarasi și alții ca dânsul“.

Când funcționăria ungurească a județului, în chip demonstrativ, aclamă pe idolul lor de atunci, contele Apponyi Albert, ministrul cultelor și al instrucțiunii publice, Bunea observă că îl aclamă și el, deși acest ministru nu cunoaște Ardealul, în deosebi pe Români, iar legea lui școlară „este un adevărat atentat în contra existenței poporului român și a bisericii sale“.

E bine să ne aducem aminte și de aceste hărțeli politice și administrative mărunte, fiindcă și prin ele s'au risipit atâtea energii.

Pr. Ioan Georgescu

Praznic sfânt la Tăuni. Parohia Tauni (protop. Blajului) și-a avut Dumineca trecută bucuria mare pe care o așteaptă de mult: și-a văzut biserica sfințită de arhieru, după ce a fost radical reparată și frumos împodobită. Actul sfânt l-a săvârșit I. P. S. pâr. Mitropolit Alexandru care a sosit aci încă de Sâmbătă după masă, însoțit din centru de preoți: Ion Moldovan, canonic; Dr. Vasile Aftenie, canonic; Iuliu Busoiu, protopop; Dr. Sept. Todoran, profesor de teologie și Dr. I. Vesa, secretar mitropolitan. Înaltului Ierarh i-s'a făcut din partea credincioșilor pâr. Alex. Munteanu (preotul local) o primire strălucită, cu banderiu de călăreți, porți triumfale și însuflețire de nedescris. (Tot cu dragoste fiască a fost întâmpinat Înaltul Ierarh și în trecerea sa prin Valea Lungă, păstorită de pâr. I. Crăciuneanu).

Sf. slujbă a sfințirii bisericii s'a început de Sâmbătă după masă, culminând cu sf. li-

turgie arhierescă de Duminecă, în cadru căreia I. P. S. Sa a hirotonit pe clericii Dionis Popa—Margineni, profesor în Blaj și M. Cucuiu din Cetatea de Baltă. Cuvintele rostite de Marele Păstor dela Blaj au înălțat în mulțime prezente, în rândurile căreia se află și dd. Cipariu, comand. Gârzii F. R. N., I. Ganu, pretor, Bărbulescu, comand. P. P., O. I. Bari, profesor și alții.

Răspunsurile corale la sf. liturgie le dat corul Academiei Teologice din Blaj, conducerea prof. I. Florea, ridicându-se și prin asta fastul zilei și bucuria credincioșilor din loc, și a celor din vecini, cari s'au ostenit până la Tăuni.

„Frățiorii Domnului“

Brațele de muncă ale țării stau strojă hotare. Acasă a ramas povara și necuzul. vine iarna... Acum e vremea să ne arate creștini și frați, împărțind frățeste gînjile bunul, ca nimeni să nu fie napastuit.

Aceste gânduri și îndemnuri le tălmăcește frumoasa Pastorală de postul Crăciunului, pe care o trimite P. S. IULIU al Clujului credincioșilor săi. E o caldă și duioasă chemare la fapta iubirii, datorită creștină și românească deopotrivă.

Știind însă marele Ierarh că exemplul trahunt, el cel dintâi vrea să meargă în fruntea crucii carității. O deschide sacrificând toate economiile sale de un milion lei pentru ajutorarea celor săraci și lipsiți! Gestul apostolic al P. S. Iuliu grătește dela sine. El nu așteaptă și nu poate primi răsplata meritată decât dela Dumnezeu. — Observăm doar atâtea ca, facul acum, în aceste clipe grele ale neamului, el poartă și pecetea unei mari fapte patriotice. — Să primească Dumnezeu și să răsplătească nobila jertfă. Și să ridice printre noi mulți imitatori ai Preasfințitului Iuliu dela Cluj.

Lăsăm să urmeze câteva părți din frumoasa pastorală:

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

„Summi pontificatus“ *)

Venerabili frați! Salutare și binecuvântare apostolică.

Tainica pronie a lui Dumnezeu, fără nici o vrednicie a Noastră, Ne-a încredințat înaltul rang și grelele griji ale Papalității anume în anul aniversării a patruzecia dela închinarea omenirii Prea Sfintei Inimi a lui Isus, făcută de nemuritorul Nostru înaintaș Leon XIII, la sfârșitul veacului trecut, în preajma anului sfânt (1909).

Cu ce bucurie și desfătare am primit atunci ca solie cerească enciclica *Annum Sacrum* când, ca tânăr preot, am putut spune: *Intra-volu în altarul lui Dumnezeu (Introito ad altare Dei)*. Și cu ce râvnă aprinsă. Ne-am unit cu gândul și voința ce însuflețea și călăuzea fapta aceasta în adevăr providențială a unui Papă, care cu atâtea agerime vedea nevoile și rănilor, arătate și ascunse, ale vremii sale. Cum s'ar putea, deci, să nu simțim o adâncă recunoștință față de Pronia care a voit ca întâiul Nostru an de pontificat să coincidă cu o amintire așa de scumpă și de

*) Mare document al vremii și temeliea spirituală a lumii de mâine, care va trebui clădită pe „dreptul natural și pe revelațiunea divină“, enciclica-program a pontificatului lui Pius XII trebuie să fie catehismul activității noastre sociale. De aceea ne simțim datorii s'o publicăm, pe rând, întreagă, în traducerea îngrijită pe care ne-a dat-o Pâr. Canonic I. Georgescu.

însemnată a întâiului Nostru an de preoție; și cum să nu folosim cu bucurie prilejul de a face din închinarea cuvenită *Împăratului împăraților și Domnului domnilor* (I Tim. 6, 15; Apoc. 19, 16) rugăciunea de intrare a acestui Pontificat al Nostru, urmând sfânta povață a neuitatului Nostru înaintaș? Din această închinare, din voința Noastră, din nădejdea Noastră, din învățătura Noastră, din truda Noastră, din răbdarea Noastră, din suferințele Noastre menite toate răspândirii împărăției lui Hristos, cum să nu facem începutul și sfârșitul, alfa și omega?

Izvorul negrăitelor bunătăți

Dacă privim în lumina veșniciei faptele din afară și dezvoltarea launtrică a celor din urmă patruzeci de ani, măsurând măririle și scădrile, această obștească închinare Împăratului Hristos se arată privirii sufletului Nostru de o însemnatate tot mai sfântă: prin rostul ei de îndemn, prin ținta ei de primenire și înălțare, de întărire și de apărare de suflete și în același timp prin înțelepciunea cu care tinde să tălmăduiască și să facă să înainteze orice tovarășie omenească. Tot mai mult ni se arată această închinare ca o solie și un har al lui Dumnezeu nu numai pentru Biserică, ci pentru întreaga omenire, care mare nevoie are de trezire și călăuzire, cari confundată în cele pământești s'a rătăcit pe drum, istovindu-se amarnic, solie pentru o omenire care, în cete tot mai numeroase, se rupea dela credința lui Hristos și încă și mai mult dela recunoașterea și urmarea legii Lui; solie împotriva unei gândiri pentru care învățătura dragostei și a jertfei din predica de

pe munte, precum și dumnezeiasca iubire a crucii, par sminteală și nebulie. Precum odinioară înainte, mergătorul Domnului spunea celor ce cu râvnă veniau să întrebe: „Iată mielul lui Dumnezeu“ (Io. 1, 29), ca să le aducă aminte că Cel așteptat de neamuri, deși necunoscut, sălășluește în mijlocul lor: tot asemenea locșitorul lui Hristos pe pământ tuturor tăgăduitorilor, șovăitorilor, nehotărâților cari sau nu voiau să urmeze pe slăvitul Mântuitor totdeauna viu și dător de viață în Biserică sa, sau îl urmau leneși, nebăgători de seamă, conjurându-i stăruitor le strigă: „Iată împăratul vostru“ (Io. 19, 14).

Răspândindu-se și adâncindu-se tot mai mult cinstea Sfintei Inimi a lui Isus, nu numai prin închinarea omenirii făcută El la sfârșitul veacului trecut, ci și prin întemeierea de către înaintașul Nostru de fericită pomenire a praznicului Împăratului Hristos (vezi enciclica *Quasi Primas* în A. A. S. 1925) — nenumărate binecuvântări au urmat pentru creștini, ca „un rău mare“, care înveștește „cetatea Domnului“ (Ps. 46, 5). Care vreme mai mult decât cea de acum are nevoie de aceste binecuvântări? Care vreme mai mult decât a noastră e chinată de golul și nedumeririle sufletului, cu toată înaintarea tehnică a lumii? Oare nu i-se potrivește acestei lumi cuvântul de adâncă înțelepciune al Scripturii: „Tu zici: Sunt bogat și m'am îmbogățit și de nimic nu am nevoie. Și nu știu că tu ești cel ticălos și vrednic de plâns, și sărac și orb și gol!“ (Apoc. 3, 17).

Venerabili frați, poate fi ceva mai arător decât „să binevestesc neamurilor bogăția lui Hristos cea nepătrunsă?“ (Efez 3, 8) Poate

[...] „Să trăim viața noastră ca fiii lui Dumnezeu și ai lumii sale, iubindu-ne unii pe alții, cei înfrății prin același suflet dumnezeesc. Astfel să mărturisim credința în Dumnezeu, prin faptele iubirii deaproapelui. Nu cu vorba, ci cu fapta, ajutându-ne unii pe alții.

Cu aceste hotărâri sfinte, de a face bine și ajutorință fratelui, să mobilizăm toate puterile sufletului creștinesc și să înfăptuim marea concentrare sufletească a celor rămași acasă, pentru a aduce jertfa frățască, a unuia pentru altul, cum stau cu toții înfrății la datorie, unul pentru toți și toți pentru unul, la hotarele țării scumpe sufletului nostru. Toți în aceeași îmbrăcăminte, uniforma ostășească a Regelui și a Țării, cu același suflet, gata de jertfa a unuia pentru altul.

Toți cei duși la datorie, sunt duși pentru noi, pentru toți. La rândul nostru, noi toți trebuie să ne socotim mobilizați și concentrați pentru a aduce jertfa de ajutorință pentru cei rămași acasă fără brațul de lucru al părintelui sau al fratelui sau al feciorilor, ieșiți la paza și apărea țării și a vieții tuturor, la nevoie. Să nu simtă mama văduvă lipsa fiilor sau soția cu pruncii cari nu pot prinde coarnele plugului, lipsa soțului și a părintelui. Să simtă însă cu toții că suntem o familie și un suflet, însufleții cu toții de dragostea unuia față de altul.

În aceste vremuri mai ales, să se simtă ce este o parohie, ce este o filie. O familie creștinească, însuflețită de credința vie a faptelor bune. Nu este iertat, Frații mei, să se afie în parohie sau filie o singură palmă de loc nearată pentru concentrarea membrilor familiei, nici un singur lucru neisprăvit. Concentrarea noastră sufletească are să plinească întreaga lor muncă.

Aceasta nici nu atât din milă, ci din datorie. Cei plecați plinesc, cu dragă inimă, datoria cea mare pentru toți. Cei de acasă sunt chemați la aceeași datorie pentru toți. Cu adevărat, însă, această datorie o îmbrăcăm în dragostea sufletului nostru creștinesc. Vine Iarna,

iubiții mei. Să dăm totul, cu dragă inimă, ce ni-se cere pentru ostașii noștri și să dăm cu dragă inimă pentru cei lipsiți de acasă. Cum ar putea sta liniștită familia creștinească, parohia și filia liniștită în suflet și înaintea lui Dumnezeu, pregătindu-se de Praznicul Nașterii Domnului, știind că în mijlocul familiei rămân frați și surori în suferință, neajutorați, nehrăniți, nelmbrăcați. Bineștiind că pe toți aceștia pe cel mai lipsiți, Domnul i-a chemat frații săi.

Postul nostru de Crăciun, iubiții mei, să fie postul faptelor bune, a faptelor iubirii creștinești, a datoriei sufletului creștinesc și a milosteniei. Să ne înfrățim, tot mai mult, în acest suflet al iubirii dumnezeiești și să ne îmbogățim, tot mai mult, întru Domnul, pentru bucuria și fericirea sufletului nostru. Pentru pacea lui. — Domnul ne va da pacea sa. Ne va da bucuria păcii sale.

Prin acest suflet viu al înfrățirii, prin fapte bune, vom fi tari, vom fi nebruiți.

Chem dară, în numele Domnului, la sufleteasca mobilizarea tot sufletul creștinesc Frații mei preoți sunt rugați, cu toată dragostea sufletului meu, să stea cu sfântenie și dragoste la postul de cinste al datoriei slujbei divine, care li s'a încredințat. Post de comandă stăntă este al vostru. Duceți sfânta lucrare cu rod înainte. În ceasurile grele să fiți și mai aproape de fiii sufletești, întru toate lângă ei. Prin voi să simtă cu toții apropierea Mantuitorului Isus: „Unde sunt doi sau trei adunați în numele meu acolo sunt eu mijlocul lor”. Ființa de față a Domnului s'o simtă familia creștinească prin voi. În ajutorul vostru să fie Curatoratele cari să-și cunoască de sfântă datorie această slujbă de ajutorare a celor lipsiți, în orice privință. Asociațiile scumpe sufletului nostru ale Agrului și Reuniunile Mariane, în frunte cu surorile noastre preotese, să arate viața lor sfântă prin faptele de iubire creștinească...

[...] Cu suflet drag și împăcat să purtăm greutatea zilelor, purtând sarcina unuia altuia. Este pentru binele nostru al tuturor.

Cu acest gând să intrăm în sfântul post

al Crăciunului. Să întărim sufletul nostru cu darul lui Dumnezeu și întemelați în credință, să săvârșim, cu toată puterea sufletului binele.

Este firesc, că a Domnului chemare pentru grija fraților Săi mai mici, a căror lipsă și durere bine a voit a le lua asupra Sa, se îndreaptă, înainte de toate Nouă, așezat fără vrednicia noastră, sluga tuturor. Am socotit deci, potrivit acest ceas pentru vestirea închinerii cruzărilor noastre de un milion lei, ca Isvor de un strop de alinare pentru frații Domnului. Numele fondului va fi „*Frații Domnului*”, iar literile de întemeiere, cuvintele Domnului Isus, cari cuprind toată durerea și suferința omenească, cu care s'a identificat: „Iată-mă am fost, și mi-ați dat să mănânc; însătoșat-am, și mi-ați dat să beau; strein am fost, și m'ați primit; gol am fost și m'ați îmbrăcat; bolnav am fost, și m'ați cercetat; în temniță am fost, și ați venit la mine... Doamne, când? Adevăr graesc vouă: Când ați făcut unuia dintre acești mai mici frați ai mei, mie ați făcut”. (Ioan XXV., 34—40).

Rog pe Domnul, să primească această smerita închinare a fraților Săi mai mici, luați în grija iubirii Sale dumnezeiești și încredințați sufletului dragostei sale, dat nouă. Iar Frații mei preoți sunt invitați, ca îndată după sfintele Sărbători ale Nașterii Domnului, să-mi facă bucuria, vestindu-mi, prin oficiile protopopești, tot ce au plinit din această chemare, în numele și pentru numele Domnului Isus, în parohia, respectiv în filiala lor, împreună cu surorile preotese, Curatorate, Agru și Reuniunile Mariane...

Moartea lui Nicolae Brinzeu—Ardeleanul. Luna aceasta (în 7 Noembrie c.) a fost înmormântat la Pitești harnicul f. profesor de liceu în orașul morții sale și unul dintre cei mai de treabă prefecți ce i-a avut pe vremuri (mai ales în timpul răzmirii țărănești din 1907) jud. Argeș.

Acormitul în Domnul s'a născut în Roșia de Secaș de lângă Blaj. Liceul l-a făcut în ce-

fi ceva mai frumos decât să ridici steagul dumnezeescului împărat în fața celor ce au urmat lozinci greșite și să redobândești pentru biruitorul steag al lui Hristos pe cei ce s'au lepădat de el? Care suflet nu trebuie să se înfrățeze și să se simtă îndemnat a veni în ajutorul atâtor frați și surori pe cari li vede că în urma greșelilor, patimilor, ațșărilor și prejudecăților, s'au îndepărtat de credința în Dumnezeu cel adevărat și de mântuirea evanghelică a lui Isus Hristos? Ostașul lui Hristos, fie față bisericească, fie mirean, când vede că se lamulesc tot mai mult cetele vrăjmașilor lui Hristos, când privește pe crâncii acestor năzuințe tăgăduind ori nesinchisindu-se de adevăratele dăruitoare de viață și de comorie cuprinse în credința creștinească, sfaramând sacrele tabele poruncilor dumnezeiești pentru a le înlocui cu povești și principii, din care deslăcoșă de pe muntele Sinai și duhul predicii de pe munte, precum și al crucii sunt înlăturare, oare un asemenea ostaș să nu se simtă îndemnat să fie mai veghetor și mai gata de apărare? Cine nu s'a tulburat în suflet, dându-și seama, cam răsar otrăvicioasele buruieni ale acestor greșeli în sufletele celor ce, deși în timpuri liniștite și sigure cu numele se mărturisesc creștini, totuși, când trebuie să stăruiască cu putere, să lupte, să sufere, să rabde prigoniri ascunse sau fățișe, se dovedesc șovăitori, lași și slabi și, îngrozindu-se de primejdiile cerute de mărturisirea credinței creștine, nu sunt în stare să calce în urmele sângerate ale dumnezeescului Răscumpărător?

Sub steagul împăratului Hristos

Fie, dar, Venerabili Frați, în asemenea împrejurări, apropiatul praznic al împăratului Hristos, pentru care Vă trimitem această întâie enciclică a Noastră, o zi de har dumnezeesc, de adâncă recu egere, de trezire a duhului împărăției lui Hristos. Închinarea omenească ce se va face Prea Sfintei Inimi a lui Isus în această zi cu mare cinste, să adune pe credincioșii tuturor popoarelor și națiunilor la altarul Vecinicului împărat, ca să-l proslăvească, să-și ispășească păcatele și să jure pentru totdeauna credința legii adevărului și dragostei Sale. Primească atunci harul de sus toți creștinii și arză și străucească în ei cerescul foc adus nouă de Domnul Hristos. Primească har și cei tânzeți și oboșiți și scârbiți; înnoească-și astfel sănătatea și puterea sufletului. Împărtașească se, însfârșit, de har și cei ce sau nu-l cunosc, sau l au pierdut pe dumnezeescul Răscumpărător; și multele milioane de creștini așa să se roage lui Dumnezeu: „lumina cea adevărată, care luminează tot omul, venind în lume” (Io. 1, 9), luminând calea mântuirii și trezind cu harul ceresc în neliniștitele suflete ale celor rătăciți nepotolitul dor al vecinicilor bunătați, încât toți să alerge la Cel ce din sângeratul scaun al crucii li chiamă stăruitor, dorind și pentru ei să fie „calca, adevărul și viața” (Io. 14, 6)

Mulțumiri părintești

Dând această întâie enciclică a pontificatului Nostru de praznicul împăratului Hristos, cu inima plină de încredere și de nădejde, suntem pe deplin siguri de consimțământul unanim și

însuflețit al întregii turme a Domnului. În tâmplările, necazurile, încercările timpului de față trezesc, ascuțesc, curăță simțirea de obște a familiei catolice. Ele deșteaptă în toți cei ce cred în Dumnezeu și în Isus Hristos conștiința unei amenințări din partea unei primejdii obștești. Din această nevoie de obște a catolicilor, sporită, precum ziserăm, în primejdie, care e prilej de recu egere sufletească și de hotărâre de biruință. Noi am simțit o mare desfătare și o rară mângâiere atunci când, cu pas șovăitor dar cu sufletul plin de încredere în Dumnezeu, Ne-am așezat în scaunul rămas gol după moartea marelui Nostru Înaintaș.

Sunt încă viu în amintirea Noastră nenumăratele dovezi de frică și căutare către Biserica și locuitorul lui Hristos, aduse cu prilejul aiegerii și încoronării Noastre, atențiuni așa de delicate, călduroase, spontane. Folosim acest prilej binevenit pentru a Vă îndrepta Vouă, Venerabili Frați, și întregii turme a Domnului, un cuvânt de adâncă mulțumire pentru aceste mișcătoare mărturii de dragoste și de credință neclătită către Papa, tot atâtea recunoașteri că e el rânduit de Dumnezeu în fruntea Bisericii. În adevăr toate aceste mărturii nu erau, nu puteau să fie pentru biata noastră persoană ci exclusiv pentru marea și greaua slujbă, la a cărei sarcină Ne-a chemat Domnul Hristos. Și dacă-simțiam marea greutate a sarcinii primite prin înțeleapta purtare de grije a lui Dumnezeu, Ne umpleam în același timp de cea mai mare mângâiere, văzând neînfrânta unitate, dovedită atât de luminos, a Bisericii Catolice care, ca un zid și turn de apărare, atunci se leagă ma-

tatea cărții și a sufletului românesc dela îmbinarea Târnavelor. Păr. *Ille Dălanu* își aduce aminte de el din toamna anului 1885: „Tânăr înalt, cu ochii mari căprui, vlăjgan vesel, vorbăreț și bun cântăreț. Nu de geaba era nepotul de soră al marelui cântăreț Nic. Ionaș, cantorul bisericii catedrale și profesorul de cântări bisericești al școalelor din Blaj”. (*Trilbuna*, 12 XI 39).

După ce a mântuit liceul (toată vremea locuind la unchiul său, al cărui „credințer” era N. B. a intrat la teologie pe care o termină cu cinste. După aceea s'a dus în „Țară”, s'a înscris la litere în București — și dus a fost. Moartea l-a aflat acum la 70 de ani ai vieții sale în Pitești de cari nu s'a mai despărțit și unde s'a bucurat în toată vremea de stima obștească. Nu și-a uitat însă nici când de Ardealul și de Blajul copilăriei și al tinerețelor sale. Școalelor din Blaj el le-a ridicat unul din cele mai frumoase monumente: *Istoria Școalelor din Blaj*, care-l va ține mereu viu în amintirea și în dragostea celor ce cunosc și au la inimă aceste școale. — În veci pomenirea lui!

„Iar s'au mâniat uniații”

Sub acest titlu a apărut în „Legea Românească”, organul oficial al Episcopiei ortodoxe din Oradea, nr. 20 a. c. pag. 291, un articol nesemnlat, care vrea să fie un fel de răspuns la părerile unor intelectuali români din Maramureș cu privire la expresia „rătăciți”, pe care le-am publicat în „Dumneca” din Nr. 42. În loc de răspuns, anonimul încearcă să-mi bagatelizeze persoana și să-mi dea lecții de istorie, ca după aceasta partea esențială să o tranșeze cu niște citate lapidare, prea bine cunoscute. Nu am obiceiul să polemizez cu anonimi, dar în cazul de față cred, că tăcerea ar fi o jignire la adresa ilustrei redacții a susnumitului organ vlădicesc, care și-a lua răspunderea pentru cele scrise. Ca să fie cât se poate de scurt, mă mărginesc la următoarele reflecții:

1. Recunosc că sunt prea mic pentru a mă face ecoul întregel bisericii unite și de aceea nu am atins decât probleme bisericești din Maramureș, pe care cu toată supărarea anonimului, le cunosc mai bine decât oricare confrate din strana D-sale.

strâns, mai puternic de nebiruita cetate a Fericitului Petru, când mai aprigă e înverșunarea vrăjmașilor lui Hristos. Aceste obștești mărturii ale unității catolice și ale frățești nevoi, rânduite popoarelor de Dumnezeu, față de obștescul Părinte al tuturor, Ni se păreau că aduc nădejdi cu atât mai bogate și mai fericite, cu cât mai cumplite se arătau vremurile. Aceste amintiri încântătoare Ne-au atins cu atât mai plăcut în primele luni ale Pontificatului Nostru, când a trebuit să încercăm și să biruim ostenele, grijile și încercările, de care e plină calea misticele Mirese ale lui Isus Cristos în lume.

Nu vrem să trecem în tăcere, cât de plăcute Ne-au fost urările de bine și heretisirile acelora, cari, deși nu se țin de trupul văzut al Bisericii catolice, totuși pentru înăscuta lor bunătate a inimei și sinceritate, n'au uitat ce-i lega de noi, fie prin dragostea lui Isus Hristos, fie prin credința în Dumnezeu. Tuturor acestora, ville Nostre mulțumiri. Pe toți și pe fiecare îi încredințăm că Noi avem un singur gând și dorință, urmând anume pilda Bunului Pastor, să-i aducem pe toți la adevărata fericire ca „viață să aibă și mai multă să aibă” (Io. 10, 10).

(va urma)

2. Asigur pe anonim, că aș putea înșira din autorii ortodocși un număr impresionant de citate măgulitoare la adresa bisericii unite, dar totodată m'aș mai putea provoca și la un șir nesfârșit de citate ortodoxe, scrise sau rostite de Xenopol, Cernălanu, Archim. Scriban, etc., precum și la fapte din viața unor persoane proeminente ale bisericii ortodoxe, ca Mitropolitii Conon și Mangra, care toate și fiecare în parte, ar pune biserica ortodoxă într'o lumină atât de nefavorabilă, cum nu am dori-o să fie nici chiar noi unii. Cred însă, că o discuție pornită pe asemenea baze nu poate să fie reală și nici ducătoare la scop, ci din contră, poate să fie un excelent mijloc de ațătare a patimilor.

3. Succesele cinșite ale ortodoxiei nu ne vor întrista niciodată, decât doar provocările și jignirile slujitorilor ei, față de care protestăm numai dintr'un sentiment de dreptate și de demnitate omenească și creștinească. Dorim din tot sufletul ca biserica ortodoxă să atlegă cele mai înalte culmi ale spiritualității și să introneze pe Hristos în inimile tuturor fiilor săi. Numai atunci va înțelege, că Românul poate să fie bun român orișicărui cult ar aparține, că el are drept în țara lui de a profesa orice credință religioasă aprobată de legile Statului și că adevărata religie nu se bazează pe date istorice și nici pe citate capricioase ci ca totul pe alte temeluri.

4. Fără să contest vreun merit cuvenit bisericii ortodoxe, sunt silit să repet, că în Maramureș slujitorii ei ne-au slavizat și calvinizat, că în 1699 oficialitatea ortodoxă în frunte cu episcopul Iosif Stoica s'a unit cu calvinii unguri, și că dispărând biserica ortodoxă din Maramureș, timp de două veacuri Românii din acest ținut și-au menținut naționalitatea și limba numai datorită instituțiilor create și alimentate de biserica română unită. Cu toate micile defecțiuni de ordin național, — ce s'au ivit de altfel pretutindenea — cei 34 membri ai Sfatului Național Român, aleși de 2000 de țărani la 2 Nov. 1918 în Sibet, sub amenințarea mitralierelor ungurești, au aparținut cu exclusivitate bisericii unite; iar faptele săvârșite de aceștia sub regimul maghiar vor continua să servească totdeauna de izvor de inspirație pentru cel mai sublim patriotism românesc.

Pr. Dr. Alex. Filipașcu

Știri mărunte

Către abonați. *Apropiindu-ne sfârșitul anului, rugăm pe acela dintre iubii noștri abonați care nu sunt în rând cu plata abonamentului, să ne trimită fără amânare sumele ce ne datorează. Pentru a veni în ajutorul memoriei lor, vom începe a comunica fiecăruia situația abonamentului său. Ne place a crede că nu va fi nevoie de alte stăruinți supărătoare, ci fiecare își va face o chestiune de onoare din achitarea restanțelor. Il rugăm să creadă, că asupra noastră apasă greutatea din ce în ce mai mare; și că, în afară de abonamente, „Unirea” nu are nici un fel de alte venituri.*

Personale. Ven. Ordinariat al Clujului a făcut mai nou următoarele numiri și transferări în sânul clerului eparhial: *Alexandru Paul* din Lelești, *Ioan Robu* din Batin, au fost numiți parohi; *Iosif Chirvai* dela Băișoara a fost trecut la Muntele Băișorii, iar *Iuliu Munteanu* din Muntele Băișorii la Băișoara. Nouhirotoniții *Ioan Deșiu* și *Iuliu Morariu* au fost numiți la Ticu, respectiv Suplău; *Gheorghe Neamțu* dela Hășdate a fost transferat la Băișor, iar *Alexandru Fărcaș* dela Ticu la Hășdate.

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

Bucurie sfântă la Obreja, Dumneca trecută, în capela publică a Parințiilor Basiliiani din Obreja de lângă Blaj, a avut loc o ceremonie religioasă foarte mișcătoare: Monahul *Nestor N. Cadaru* a depus voturile solerone călugărești. La această sfântă s'ujă era de față un public foarte numeros, care a rămas adânc impresionat. Același fr. al Sf. Vasile Marja aceasta a fost ridicat la treapta diaconiei în Baiamare de către Preasf. *Alexandru Rusu* al Baiamareșului, iar alaltăieri, Joi, a primit darul preoției, tot la Baiamare și tot prin punerea mâinilor Preasf. *Alexandru Rusu*.

Misiuni populare. În zilele de 18—21 Noembrie, par. *Eue Magda* dela Alba-Iulia a ținut sfinte misiuni populare în *Cingusel* (districtul Aiud). Pe lângă toată tina ingrozitoare din acest sat, biserica a fost mereu tixită. S'au înregistrat 441 spovedanii și împărtășiri. La ascultarea spovedaniilor au dat ajutor și frați în Domnu: *I. Feldorean*, preotul local, *Imnia Basca* din Odverem și *Dumtru Crișan* din Ocnișoara. De prasniciul intrării în biserică a sosit aci și par. *Nic. Creștu*, protopop. dela Aiud, cu carele împreună s'a făcut sfinșirea steagului Reuniunii Mariane a Femeilor din loc. La aceste sfinte misiuni a luat parte, alătura de intelectualii din loc, și d. medic de circumscripție din Ciumbud.

Locale. Dumneca viitoare, a săptămânii XIV după înățărea Sf. Cruci, va predica în catedrală par. canonic *Dr. Vasile Afteme*, rectorul Academiei Teologice, iar Miercuria ce-i urmează, de prasniciul Sf. Nicolae, va predica par. *Iuliu Maior*, canonic metropolitan.

Binecuvântarea de biserică. Bazii noștri credincioși din *Babu Novac* (eparhia Oradei) păstoriți de par. *P. Iancic*, și-au ridicat un mândru iacăș de închinare din jertfele lor și cu ajutoarele primite și dela județ. Binecuvântarea acestei biserici a făcut-o par. *Ioan Gogescu*, canonicul orădan, în zilele de 28—30 Octomvrie c. La această bucurie creștinească a celor prin *Babu Novac* (Ludoveni) a luat parte multă lume. Intre oaspeții zilei se afla și d. col. *Simion Coman*, prefectul județean, care a avut frumoase cuvinte de apreciere la adresa celor ce au ostent și au jertfit pentru ridicarea și podoba Casei Domaniui.

Sinod protopopesic la Batin (eparhia Lugoj). La invitarea par. *Romul R. Stoica* din Lugoj, protopopul districtual, preoții din tractul protop. al Lugojului s'au întrunit la *Batin* (j. Severin) în sinod protopopesic, în ziua de 16 Noembrie c. După sf. liturghie slujită în sobor de 10 preoți și la care s'a cuminecat o bună parte din popor, în frunte cu toți preoții prezenți, cari se spovediseră și ei până la unul, a predicat par. *Luctian Bociat* din Zgribești, iar după aceea a avut loc sinodul, în cadrele căruia par. *Dr. Petru Suciu* a ținut o lecțiune catehencă pentru elevii școalei primare adunați aci de par. *Nicolae Păștu*, preotul local. (Subiectul: Despre rugăciune). Critica a făcut-o par. *Valeriu Sasu* din Șanovița. Cu prilejul acestui sinod, deschis și închis cu cuvântul par. *Romul R. Stoica*, s'au desbătut felurite probleme de ordin duhovnicesc și de natură administrativă. Frații în Domnul s'au departat dela Batin întăriți sufletește (w).

Nouii mucenici. Nu se știu încă prea multe amănunte în legătură cu cele ce se petrec în teritoriile polone cutropite de bolșevici. Totuși se poate bănui că tovarășii roșii urmează și aci aceleași metode, în ceea ce privește Biserica și slujitorii ei, ca în Bolșevicia, Mexico și Spania. Și de fapt, după înștiinșări primite de soi americane, bolșevicii se dovedesc a fi aceiași și în Galția: în Lemberg (Lwow) au ucis patruzeci de tineri leviți ce se pregăteau de preoție.